AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI TƏHSİL NAZİRLİYİ

Azərbaycan Respublikası
Təhsil Nazirliyinin
F-395 nömrəli 01.09.20 il tarixli

qərarı ilə təsdiq edilmişdir.

ƏSLİ İLƏ DÜZDÜR

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI TƏHSİL NAZİRLİYİ
VƏTƏNDAŞLARIN MÜRACİƏTLƏRİ İLƏ İŞ VƏ KOMMUNİKASİYA ŞÖBƏSİ

BAKALAVRİAT SƏVİYYƏSİNİN

VOKAL SƏNƏTİ (sahələr üzrə) İXTİSASI ÜZRƏ

TƏHSİL PROQRAMI

İxtisasın şifri və adı: 050317 Vokal sənəti (sahələr üzrə)

BAKI – 2020

BAKALAVRİAT SƏVİYYƏSİNİN VOKAL SƏNƏTİ (sahələr üzrə) İXTİSASI ÜZRƏ TƏHSİL PROQRAMININ ÇƏRÇİVƏ SƏNƏDİ

1. Ümumi müddəalar

1.1. Bakalavriat səviyyəsinin 050317 Vokal sənəti (sahələr üzrə) ixtisası üzrə Təhsil Proqramı (bundan sonra ixtisas üzrə Təhsil Proqramı) "Təhsil haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa, Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinin müvafiq qərarlarına, eləcə də "Ali təhsilin bakalavriat (əsas (baza ali) tibb təhsili) səviyyəsi üzrə ixtisasların (proqramların) Təsnifatı"na uyğun hazırlanmışdır.

1.2. Təhsil Proqramının məqsədləri aşağıdakılardır:

- İxtisas üzrə məzunun kompetensiyalarını, ixtisasın çərçivəsini, fənlər üzrə təlim və öyrənmə metodlarını, qiymətləndirmə üsullarını, təlim nəticələrini, kadr hazırlığı aparmaq üçün infrastruktura və kadr potensialına olan tələbləri, tələbənin təcrübə keçmə, işə düzəlmə və təhsilini artırma imkanlarını müəyyənləşdirir;
- Tələbələri və işəgötürənləri məzunların əldə etdiyi bilik və bacarıqlar, eləcə də təlim nəticələri barədə məlumatlandırmaq;
- Təhsil Proqramı üzrə kadr hazırlığının bu proqrama uyğunluğunun qiymətləndirilməsi zamanı bu prosesə cəlb olunan ekspertləri məlumatlandırmaq.

1.3. Təhsil Proqramı tabeliyindən, mülkiyyət növündən və təşkilatı-hüquqi formasından asılı olmayaraq Azərbaycan Respublikasında fəaliyyət göstərən və həmin ixtisas üzrə bakalavr (əsas (baza) tibb) hazırlığını həyata keçirən bütün ali təhsil müəssisələri üçün məcburidir.

1.4. Tələbənin 5 (beş) günlük iş rejimində həftəlik auditoriya və auditoriyadankənar ümumi yükünün həcmi 45 saatdır (xüsusi təyinatlı ali təhsil müəssisələri istisna olmaqla). Həftəlik auditoriya saatlarının həcmi ümumi həftəlik yükün 50 %- dən çox olmamalıdır. İxtisasın xüsusiyyətindən asılı olaraq həftəlik yükün həcmi dəyişdirilə bilər.

2. Məzunun kompetensiyaları

2.1. **Təhsil Proqramının sonunda məzun aşağıdakı ümumi kompetensiyalara yiyələnməlidir:**

- İxtisası üzrə Azərbaycan dilində şifahi və yazılı kommunikasiya bacarıqlarına;
- İxtisası üzrə ən azı bir xarici dildə kommunikasiya bacarıqlarına;
- Azərbaycan dövlətçiliyinin tarixi, hüquqi, siyasi, mədəni, ideoloji əsasları və müasir dünyadakı yeri və roluna dair sistemli və hərtərəfli biliklərə, milli dövlətimizin perspektiv inkişafını proqnozlaşdırma qabiliyyətinə;
- Milli dövlətimizin qarşılaşdığı təhdidləri və çağırışları müəyyən etmə bacarıqlarına;
- İş yerində informasiya texnologiyalarından istifadə etmək qabiliyyətinə;
- Komandada iş, problemin həllinə ortaq yanaşmaya nail olmaq qabiliyyətinə;
- Yeni şəraitə uyğunlaşmaq, təşəbbüs irəli sürmək qabiliyyətinə və uğur qazanmaq iradəsinə;
- Məsələlərin həlli üçün əlavə məlumat resurslarını müəyyən etmək və seçə bilmək qabiliyyətinə;
- Peşəkar məqsədlər üçün müvafiq məlumatı təhlil etmək, ümumiləşdirmək və tətbiq etmək bacarıqlarına;
- Peşəkar fəaliyyətini planlaşdırmaq və təşkil etmək, gələcək təhsilini və mövcud bacarıqlarını təkmilləşdirilmək, vaxtı idarə etmək və tapşırıqları vaxtında tamamlamaq qabiliyyətinə;
- Fəaliyyətində sosial və ekoloji məsuliyyətə, eləcə də vətəndaş şüuru və etik yanaşmaya, həmçinin keyfiyyətə üstünlük vermək bacarığına;
- Bilik və bacarıqlarını inkişaf etdirmək məqsədilə vəziyyəti və özünü yenidən qiymətləndirmək və özünütənqid bacarığına.
- Hüquqi biliklərə və etik normalara malik olmasına;

- Sağlam həyat tərzini qoruyub saxlamasına;
- Tədris materiallarının elmi əsaslarını bilmək və təlim etməyi bacarmaq, not materialları ilə tanış olmaq, ifa etmək və təhsilalana təqdim etmə bacarıqlarına;
- Elektron kitabxanalardan, fonotekadan, musiqi ədəbiyyatından, referativ jurnallardan, internetdən yeni məlumatları, musiqi əsərlərinin alternativ ifalarını əldə edib və təqdim etməsinə;
- Qazanılmış bilik, bacarıq və vərdişlərə uyğun olaraq, təhsil sahələrində kompleks məsələlərin həllində iştirak etməyə hazır olmasina;
- Kollektivdə öz həmkarları ilə birgə işləmək bacarığına;
- Şagirdlər ilə ünsiyyət yaratmaq və musiqi mədəniyyətinə maraq oyatmasına.

2.2. **050317 Vokal sənəti (sahələr üzrə) üzrə** Təhsil Proqramı sonunda məzun aşağıdakı peşə kompetensiyalararına yiyələnməlidir.

-Klassik və müasir musiqi əsərlərini professional səviyyədə ifa etmək, ifaçılıq fəaliyyəti sahəsinə aid olan fənlərin əsas problemlərini, onların konkret tətbiq sahələrini bilməsinə;
-Muğam dəstgahları və xalq musiqi nümunələri ilə yanaşı klassik, müasir musiqi əsərlərini professional səviyyədə ifa etmək, ifaçılıq fəaliyyəti sahəsinə aid olan fənlərin əsas problemlərini, onların konkret tətbiq sahələrini bilməsinə;
-İxtisasla bağlı anlayış və terminlərin mənasını bilmək və tətbiq etməsinə;
-Qarşıya müəyyən ifaçılıq vəzifələri qoymağa, onları həll etməkdə müvafiq metodları seçmək və tətbiq etmək, repertuar seçimi bacarığına;
-Şagirdlərin dərs prosesində istifadə etməsi üçün elmi-metodik və didaktik vəsait hazırlamaq bacarığına;
-İxtisas fənninin tədrisi ilə bağlı bilikləri təqdim etmək və onlardan iş şəraitində istifadə etmək bacarığına;
- Beynəlxalq arenada işləməsinə;
- Mədəniyyətlərarası dialoqa hazır olmasına;
- Tənqid və özünə tənqidə dözümlülük göstərməsinə;
- Öz inkişafına, peşəkarlığının artırılmasına çalışmasına;
- Opera və vokal ədəbiyyatı ilə tanış olmasına;
- Spesifikaya uyğun (opera və yaxud kamera-konsert ifası) repertuar əldə etməsinə;
- Səhnə mədəniyyətinə malik olmasına;
- Vokal ifaya fortepianoda müşayiət etməsinə;
- Vokal ixtisası ilə bağlı tədris prossesində müasir və innovativ üsulları tətbiq etmək qabiliyyətinə;
- Milli vokal məktəbinin ənənələrini saxlamaq və təkmilləşdirmək bacarığına;
- Vokal ifacısının xüsusi, fərdi repertuara malik olmasına;
- Xanəndənin qavalda müşayiət etməsinə;
- Xanəndəlik məktəblərinin ənənələrini saxlamaq və təkmilləşdirmək bacarığına;

3. Təhsil Proqramının strukturu

3.1. **050317 Vokal sənəti (sahələr üzrə)** ixtisası üzrə Təhsil Proqramı 240 kreditindən ibarətdir.

Kreditlər aşağıdakı şəkildə bölüşdürülür:

Cədvəl 1

Fənlərin sayı	Fənnin adı	AKTS krediti
	Ümumi fənlər	
1	**Azərbaycan tarixi** Bu fənn Azərbaycanın müasir dövlətçilik ənənələrinin yaranması, formalaşması və inkişafını sistemli şəkildə, xronoloji ardıcıllıqla öyrənir, müasir Azərbaycan dövlətçiliyinin formalaşmasında siyasi, ideoloji, iqtisadi, mədəni amillərin rolunu təhlil və tədqiq edir. Müasir dünyada Azərbaycan dövlətinin yeri və yolu sistemli təhlil edilir.	5
2	**Azərbaycan dilində işgüzar və akademik kommunikasiya** Bu fənn çərçivəsində tələbələr yazılı və şifahi nitq mədəniyyətinə, auditoriya və işəgötürən qarşısında təqdimat etmək, alınma sözləri düzgün tələffüz etməklə ixtisas üzrə akademik terminologiyaya, mətnlər üzərində iş və işgüzar yazı bacarıqlarıa yiyələnməlidirlər.	4
3	**Xarici dildə işgüzar və akademik kommunikasiya** Bu fənn çərçivəsində tələbələr tədris olunan xarici dildə ixtisas üzrə terminologiyanı öyrənməli, Azərbaycan, Bakı, özü və sənəti haqqında təqdimat etmək, işgüzar yazı, şifahi ünsiyyət bacarıqlarına yiyələnməlidirlər.	15
4	**Seçmə fənlər** (Seçmə fənlər ali təhsil müəssisəsi tərəfindən müəyyən edilir. İxtisasın spesifikasından asılı olaraq seçməfənlərə əlavələr edilə bilər).	
4.1	Fəlsəfə Sosiologiya Hüququn əsasları Məntiq Etika və estetika	3
4.2	İnformasiya texnologiyaları (ixtisas üzrə) İnformasiyanın idarə edilməsi Sahibkarlığın əsasları və biznesə giriş	3
	İxtisas fənləri	
5	**İxtisas (sahələr üzrə)** **Akademik vokal:** Bu fənn çərçivəsində tələbə ixtisas üzrə fərqli redaksiyalara məxsus ədəbiyyat ilə tanış olur və	38

	not mətnini dəqiqliyi ilə icra etməyi öyrənir. İxtisas repertuarlarından müxtəlif dövr və üslublara aid olan əsərlərin ideya-məzmununu dərk edib, əsərləri düzgün təfsir edərək ifa etmək bacarığına yiyələnir, vokal sənətinin ifaçılıq və tənəffüs texnikasını inkişaf edirir. **Xanəndə:** Bu fənn çərçivəsində tələbə Muğam dəstgahları və xalq musiqi nümunələrini professional səviyyədə ifasını mənimsəməli ; eyni zamanda zərbi muğamların, kiçik həcimli muğamların və təsniflərin ideya və məzmununu dərk edərək düzgün təfsir etmək bacarığına yiyələnməlidir; **Milli vokal :** Bu fənn çərçivəsində tələbə müxtəlif janr və üslubda yazılmış vokal əsərlərini üzdən oxumağı bacarmalı, milli vokal məktəbinin ifaçılıq üslubuna yiyələnməli; İxtisas repertuarlarından müxtəlif dövr və üslublara aid olan əsərlərin ideya-məzmununu dərk edib, əsərləri düzgün təfsir edərək ifa etmək bacarığına yiyələnməli, vokal sənətinin ifaçılıq və tənəffüs texnikasının inkişaf etdirilməsini bilməlidir.	
6	**Azərbaycan musiqi tarixi** Bu fənn çərçivəsində tələbələr Azərbaycan musiqisinin və bəstəkar yaradıcılığının tarixini bilməli, Azərbaycan və xarici bəstəkarların əsərləri arasında oxşar və fərqli cəhətləri seçmək bacarıqlarının aşılamasına xüsusi diqqət yetirilməlidir.	4
7	**İxtisasın tədris metodikası** Bu fənn Vokal ifaçılıq sənəti, xanəndə, milli vokal üzrə görkəmli müəllimlərin fəaliyyəti, əsas metodik prinsiplərini, səsin təlim-tərbiyyəsi haqqında olan metodik əsərləri aşılayır. Şagirdlərin musiqi qabiliyyətlərinin və səs xüsusiyyətlərinin tədris prosesində inkişaf yollarını və metodlarını öyrədir.	5
8	**Ifaçılıq sənətinin tarixi** Bu fənn vokal ifaçılıq sənətinin inkişaf tarixini, opera sənətinin görkəmli nümayəndələrini, musiqi janrlarının ifaçılıq üslublarını, görkəmli Azərbaycan vokal, xanəndə, milli vokal ifaçılarının yaradıcılığını aşılayır.	7
9	**Mülkü müdafiə** Bu fənn mülki müdafiənin əsaslarından, işci qüvvəsi və texniki vasitələrindən bəhs etməlidir. Fövqaladə hallarda insanların üzərinə düşən vəzifələrin, özünümüdafiə tədbirləri üzrə biliklərin mənimsənilməsini nəzərdə tutmalıdır.	3
10	**Multikulturalizmə giriş** Bu fənn çərçivəsində tələbələr multikulturalizmi bir sosial hadisə, ideologiya, siyasət, həyat tərzi kimi təqdim etməyi, müasir dövrdə onun əhəmiyyətini göstərməyi, dünya dövlətlərinin, o cümlədən Azərbaycanın multikulturalizm sahəsində tarixi təcrübəsini bilməlidir. Tolerantlıq ənənələrini möhkəmləndirmək və inkişaf etdirmək, etnik-milli müxtəlifliyin tənzimlənməsində multikulturalizmin əhəmiyyətini, ünsiyyət zamanı dünya dövlətlərinin mütərəqqi təcrübəsi ilə xarici tələbələri tanış etmək; ölkənin sosial-iqtisadi inkişafı arasında qarşılıqlı münasibətləri izah etməyi bacarmalıdırlar.	3
	Ali təhsil müəssisəsi tərəfindən müəyyən edilən fənlər	120
	Təcrübə və Yekun Dövlət Attestasiyası	30

	Təcrübə	21
	Yekun Dövlət Attestasiyası	9

4. Tədris və öyrənmə

4.1. Tədris və öyrənmə mühiti elə təşkil olunmalıdır ki, tələbələr təhsil proqramında nəzərdə tutulan təlim nəticələrini əldə edə bilsinlər.

4.2. Tədris və öyrənmə metodları müvafiq sənədlərdə (məsələn, müəllimin sillabusunda və s.) təsvir edilməli və ictimaiyyətə (məsələn, universitetin veb səhifəsində, proqramın broşurlarında və s.) açıq olmalıdır .

4.3. Tədris və öyrənmə metodları innovativ təhsil təcrübələrini nəzərə alaraq, davamlı şəkildə nəzərdən keçirilməli və təkmilləşdirilməlidir. Tədris və öyrənmə metodlarının müntəzəm şəkildə təkmilləşdirilməsi tədrisin keyfiyyət təminatı sisteminin bir hissəsi olmalıdır.

4.4. Təlim prosesində fərqli tədris metodlarından istifadə edilməlidir. Bu metodlar tələbəyönümlü yanaşmanı və tələbələrin təlim prosesindəki fəal rol oynamasını təşviq etməlidir. İstifadə edilə biləcək tədris və öyrənmə metodlarına nümunə olaraq aşağıdakıları göstərmək olar:

- mühazirə, seminarlar, praktiki tapşırıqlar;
- ekspert metodları;
- fərdi və qrup qiymətləndirilməsi;
- təqdimatlar və müzakirələr, debatlar;
- vokal ifaçılığı sənətinə aid təqdimatlar və müzakirələr;
- müstəqil iş, praktiki nümunələrlə iş;
- müxtəlif dövrləri əhatə edən konsert layihələri;
- vokal ifaçılıq problemlərinə əsaslanan tədris;
- konsert formatında hesabatlar;
- opera repertuarından səhnələr formatında;
- konsert çıxışı (sinif, tematik);
- qapalı və açıq akademik konsertlər;
- dinləyişlər;
- ustad dərslər;
- ifa və şifahi şərh;
- video və audio texnologiyaları;
- distant təhsil və onlayn dərslər;
- video və audio mühazirələr ;
- video və audio təqdimatlar;
- musiqi texnologiyaları;
- interaktiv təlim;
- və s.

4.5. Təhsildə nəzəriyyə və praktiki təlim arasında tarazlıq gözlənilməlidir. Əsas diqqət əmək bazarının dəyişən ehtiyaclarına uyğun olaraq praktiki bacarıqların gücləndirilməsinə yetirilməlidir.

4.6. Təhsil proqramı tələbələrin müstəqilliyini dəstəkləməli və ömürboyu təlim konsepsiyasını inkişaf etdirməlidir. Təhsil prosesinin sonunda tələbə hər hansı istiqamətdə müstəqil işləyə bilməli və təhsilini ömürboyu davam etdirməyi bacarmalıdır.

5. Qiymətləndirmə

5.1. Qiymətləndirmə elə təşkil olunmalıdır ki, tələbələrin gözlənilən təlim nəticələrini əldə etmələri səmərəli şəkildə ölçülə bilinsin. Bu, əldə olunan irəliləyişi monitorinq etməyə, təhsil proqramlarının nəticələrinə hansı dərəcədə nail olunduğunu qiymətləndirməyə, eləcə də tələbələrlə fikir mübadiləsinə şərait yaratmağa və təhsil proqramlarının təkmilləşdirilməsi üçün ilkin şərtlərin formalaşdırılmasına yardım etməlidir.

5.2. Qiymətləndirmə üsulları müvafiq sənədlərdə (məsələn, fənn proqramında, sillabusda və s.) təsvir edilməli və hamı üçün açıq olmalıdır (məsələn, universitetin veb səhifəsində, proqramın broşürlarında və s.).

5.3. Qiymətləndirmə üsulları innovativ tədris təcrübələri nəzərə alınaraq davamlı şəkildə nəzərdən keçirilməli və təkmilləşdirilməlidir. Qiymətləndirmə üsullarının müntəzəm şəkildə yenilənməsi ali təhsil müəssisəsinin keyfiyyət təminatı sisteminin bir hissəsi olmalıdır.

5.4. Tədris prosesində fərqli qiymətləndirmə üsullarından istifadə edilməlidir. Bu üsullar tələbəyönümlü yanaşmanı və tələbələrin təlim prosesindəki fəal rol oynamasını təşviq etməlidir. İstifadə edilə biləcək qiymətləndirmə üsullarından nümunələr:
- elektron variantda təqdimatlar;
- dinləyişlər;
- açıq dərslər;
- yazılı işlər, kollokviumlar;
- online dərslər;
- fərdi qiymətləndirmə;
- yazılı tapşırıqlar;
- şifahi təqdimatlar;
- sorğular;
- frontal sorğu;
- acıq müzakirələr;
- praktika hesabatları;
- qrup və fərdi şəkildə qiymətləndirmə;
- şifahi təqdimatlar;
- praktikada, laboratoriyada müşahidələrə əsasən bacarıqların qiymətləndirilməsi;
- kollektivin qiymətləndirilməsi;
- ustad dərslər;

5.5. Təlim nailiyyətlərinin qiymətləndirilməsində istifadə olunan üsullar aydın müəyyənləşdirilmiş meyarlara əsaslanmalıdır və təhsil müddətində tələbənin əldə etdiyi bilik, bacarıq və qabiliyyət səviyyəsini düzgün və etibarlı şəkildə müəyyən etməyə imkan verməlidir. Təlim nəticələrinin qiymətləndirilməsi zamanı müəllimlər şəffaflıq, qərəzsizlik, qarşılıqlı hörmət və humanistlik prinsiplərini rəhbər tutmalıdırlar.

5.6. Tələbələrə müəllimlərlə təhsillərinin bütün aspektlərini, o cümlədən qiymətləndirilmə prosesini müzakirə etmək imkanı verilməlidir. Ali təhsil müəssisəsi müvafiq qaydalara uyğun olaraq qiymətləndirmə prosesi, yaxud qiymətlə bağlı apelyasiya prosedurlarını müəyyən etməlidir.

5.7. Akademik etika təhsil prosesində önəmli yer tutur. Tələbələrə akademik dürüstlüyə riayət etmək, plagiarizm problemini anlamaq öyrədilir. Onlar intellektual əməyin əqli mülkiyyət hüquqları barəsində məlumatlandırılmalıdırlar.

6. Proqramın və hər bir fənnin təlim nəticələri

6.1. Təhsil proqramının təlim nəticələri, eləcə də hər bir fənnin təlim nəticələrinin müəyyənləşdirilməsi və hər bir fənnin sillabusunun hazırlanması ali təhsil müəssisəsinin/akademik heyətinin səlahiyyətindədir.

6.2. Təlim nəticələri hər bir ali təhsil müəssisəsi tərəfindən Əlavə 1 formalarına uyğun olaraq müəyyənləşdirilir. Təlim nəticələri Əlavə 1 və Əlavə 2 formaları arasındakı əlaqə ilə əks olunmalıdır.

6.3. Təhsil Proqramının cəmiyyətin və əmək bazarının dəyişən ehtiyaclarına cavab verən nəzəri və praktiki məzmunu təmin etməsi məqsədilə fənlərin sillabusları müntəzəm şəkildə yenilənməlidir.

7. İnfrastruktur və kadr potensialı

7.1. Təhsil Proqramının tədris, öyrənmə və qiymətləndirmə prosesi ali təhsil müəssisəsinin aşağıdakı infrastruktura malik olmasını zəruri edir:
Vokal sənəti (sahələr üzrə) ixtisası üzrə təhsil proqramına müvafiq hazırlanmış tədris planında nəzərdə tutulan fənlər üzrə dərslərin aparılması, təcrübələrin keçirilməsi və elmi tədqiqat, elmi metodik, elmi ifaçılıq işlərinin, ifaçılıq proqramlarının yerinə yetirilməsi üçün müvafiq İKT ilə təchiz olunmuş infrastruktura malik olmalı; kitabxana, elektron kitabxana və elekron jurnallar, elektron dərslik və dərs vəsaitləri, elektron səsyazma kabineti, "Azərbaycan ənənəvi musiqi və müasir texnologiyalar" tədris laboratoriyası, "Milli musiqi alətlərinin təkminləşdirilməsi laboratoriyası, musiqi alətləri, Lola audiovizual sistemi, orta ixtisas məktəb-studiya, opera studiyası, gimnaziya və kolleclər, akustik emalatxana və s. ilə təmin olunmuş maddi-texniki bazası olmalıdır. Təhsilalanların ali təhsil müəssisəsinin lokal şəbəkəsinə, internetə, məlumat bazalarına, elektron kitabxanalarının axtarış sistemlərinə çıxışı, musiqi texnologiyalarının istifadəsi təmin edilməlidir.

7.2 Ali təhsil müəssisələrinin professor-müəllim heyəti, bir qayda olaraq, elmi dərəcəyə malik olmalıdır. Digər dövlət, yaxud özəl müəssisələrdən və ya müvafiq təşkilatlardan gələn yüksək ixtitsaslı mütəxəssisləri də tədrisə cəlb etmək olar.

8. Təcrübə

8.1. Təcrübə tələbənin nəzəri biliklərinin praktikada tətbiqi, eləcə də peşə bacarıqlarının gücləndirilməsi baxımından önəmlidir.

8.2. Təcrübə özəl şirkətdə, dövlət müəssisəsində, tədqiqat laboratoriyasında (eləcə də universitet, AMEA, özəl yerli, yaxud beynəlxalq təşkilat və şirkətlər və s.) təşkil oluna bilər.Təcrübələr orta ixtisas musiqi məktəblərində, musiqi kollecləri və incəsənət məktəblərində təşkil oluna bilər.

8.3. Təcrübədən öncə ali təhsil müəssisəsi və təcrübə təşkil olunacaq müəssisə ilə müqavilə imzalanmalıdır. Eyni zamanda, tələbənin fərdi müraciəti əsasında onun ixtisasına uyğun digər müəssisə, o cümlədən xaricdə təcrübə keçməsinə icazə verilir. Müqavilədə şərtlər, tələbələrin hüquq və öhdəlikləri və digər zəruri təfərrüatlar öz əksini tapmalıdır.

8.4. Təcrübənin qiymətləndirilməsi
050317 – Vokal sənəti (sahələr üzrə) ixtisası üzrə bakalavr hazırlığında pedaqoji və xor təcrübələri nəzərdə tutulur. Təcrübələr növündən asılı olaraq müvafiq idarə, təşkilatlarda , kolleclərdə, musiqi məktəblərində, orta ixtisas musiqi məktəb-studiyasında, opera studiyası, musiqili teatrlarda və s. keçirilə bilər. Təcrübənin qiymətləndirilməsi aşağıda sadalanan məlum üsullar əsasında 100 ballıq sistem ilə həyata keçirilir. Bu üsullar tələbəyönümlü yanaşmanı və tələbələrin təlim prosesindəki fəal rol oynamasını təmin etməlidir.

İstifadə edilə biləcək qiymətləndirmə üsulları:

- Açıq dərslər;
- Şagirdlərin ifasına müşayiət etmə;
- Xorun tərkibində ifa etmə;

- Şifahi və yazılı videocarx və videoyazı formatında hesabatlar;
- Onlayn hesabat, təqdimat və ifalar;

Qiymətləndirmə ixtisası uyğun gələn və kifayət qədər iş təcrübəsi olan professor-müəllim heyəti sırasından təcrübə rəhbəri və müvafiq kafedra müdirlərinin səlahiyyətində olmalıdır. Qiymətləndirmə təcrübə keçirilən müəssisənin rəhbərliyinin rəyinə əsasən tələbə tərəfindən keçirilən açıq dərs və hesabatlar nəzərə alınaraq təcrübə rəhbəri tərəfindən qiymətləndirilir

9. Buraxılış işi

9.1. Təhsil Proqramı buraxılış işi ilə tamamlanır.

9.2. Buraxılış işinin qiymətləndirilməsi:

Tədris planının bütün şərtlərini yerinə yetirmiş , o cümlədən nəzərdə tutulmuş cari attestasiyalardan (fənlər üzrə attestasiyalarda) müvəffəqiyyətlə keçmiş tələbələr Yekun Dövlət Attestasiyaya buraxılırlar . Yekun Dövlət attestasiyası Vokal sənəti ixtisasları üzrə (opera, kamera-konsert, xanəndə, milli vokal) Dövlət İmtahanından ibarətdir .

Bakalavriat səviyyəsinin Vokal sənəti (sahələr üzrə: akademik vokal,xanənədə, milli vokal) təhsil programı üzrə tədris planını tam yerinə yetirmiş tələbələr Dövlət İmtahanına buraxılır. Yekun Dövlət Attestasiyası öncədən TN tərəfindən təsdiq edilmiş komissiya tərəfindən 100 ballıq sistem ilə qiymətləndirilir.

İstifadə edilə biləcək qiymətləndirmə üsulları:

- Dövlət İmtahan proqramınının təqdimatı (konsert formatında);

Bakalavriat səviyyəsində tələbələrin topladığı kreditlərin sayı 240 olmalıdır. Vokal sənəti (sahələr üzrə:akademik vokal xanəndə, milli vokal) İxtisası üzrə təhsil proqramında nəzərdə tutulmuş kreditləri toplayan tələbə həmin proqramı mənimsəmiş hesab edilir. Ali təhsil müəssisələrində bakalavriat səviyyəsinin təhsil proqramı üzrə tədris planını tam yerinə yetirmiş şəxslərə Dövlət Attestasiya Komissiyasının qərarı əsasında “bakalavr” ali peşə -ixtisas dərəcəsi verilir .

10. Məşğulluq və ömürboyu təhsil

10.1 **050317 - Vokal sənəti (sahələr üzrə)** ixtisasları üzrə Təhsil Programının məzunları pedaqoji, ifacılıq, təşkilatcılıq sahələrində müəllim, solo ifaçısı, opera və musiqili teatr artisti, xor artisti, illüstratur və s. kimi peşələrdə işləyə bilərlər.

Pedaqoji fəaliyyət üzrə:
- musiqi təhsil müəssisələrində - uşaq musiqi və incəsənət məktəblərində, orta ixtisas musiqi məktəblərində, musiqi lisey və kolleclərdə müəllim vəzifəsində pedaqoji fəaliyyət göstərmək;
- musiqi təhsil müəssisələrində tələbələrlə maarifləndirici işləri aparmaq;
- Azərbaycan musiqi mədəniyyətinin təbliği üsullarının tətbiq edə bilmək;

İfaçılıq sahəsi üzrə :
-solo ifacısı opera və musiqili teatr artisti, xor artisti, illüstratur kimi fəaliyyət göstərmək;
-ifaçılıq fəaliyyətində müasir musiqi texnologiyasını tətbiq edə bilmək;

Təşkilatçılıq fəaliyyəti üzrə :
- ifaçılıq, elmi-ifaçılıq və elmi metodik konfranslar, elmi praktik seminarlar təşkil etmək;
-yaradıcılıq fəaliyyətnin nəticələrini proqnozlaşdırılmaq üçün musiqi elminin yeniliklərini tətbiq etmək;

-qazanılmış bilik, bacarıq və vərdişlərə uyğun olaraq təhsil sahələrində kompleks məsələlərinin həllində iştirak etməyə hazır olmaq;
-kollektivdə öz həmkarları ilə birgə işləməyi, optimal qərarlar qəbul etməyi bacarmaq, idarəetmə və onun metodlarına yiyələnmək;
-musiqi ifaçılıq və musiqi nəzəriyyəsi istiqamətləri üzrə konsertlər, festivallar, müsabiqələr təşkil etmək və müsabiqələrdə münsiflər heyətində iştirak etmək;
- ifacılıq və elmi-ifacılıq, elmi-metodik və elmi-praktik konfranslar, ustad dərslər təşkil etmək;

10.2. Ali təhsil müəssisəsi Təhsil Proqramının məzunlarının məşğulluğuna dair müntəzəm sorğular keçirməli, eləcə də vakant iş yerlərinə dair məlumatları öz veb səhifəsində yerləşdirməlidir.

10.3. Vokal sənəti üzrə Bakalavr Təhsil Proqramının məzunları Magistr proqramında
Solo oxuma (vokal ifacılığı: sahələr üzrə) sahəsi üzrə təhsillərini davam etdirə bilərlər.

060304 Solo oxuma (vokal ifacılığı:sahələr üzrə(akademik vokal, xanəndəlik, milli vokal));
060309 Estrada sənəti (Populyar musiqi və caz ifacılığı)

10.4. Təhsil müddətində əldə olunan bilik, bacarıq və yanaşmalar məzunların müstəqil şəkildə ömürboyu təhsil almaları üçün ilkin şərtlərdəndir.

Razılaşdırılmışdır:

Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyinin Aparat rəhbərinin müavini, Elm, ali və orta ixtisas təhsil şöbəsinin müdiri

____________Yaqub Piriyev

"26" 08 2020-ci il

Mədəniyyət və incəsənət ixtisasları qrupu üzrə Dövlət Təhsil Proqramlarını hazırlayan işçi qrupun sədri

____________Ceyran Mahmudova

"22" 08 2020-ci il

Əlavə 1

Təhsil proqramı və fənlər üzrə təlim nəticələri

Təhsil proqramının təlim nəticələri (PTN)	
	Vokal sənəti (sahələr üzrə)
PTN 1	Vokal sənətinin ifacılıq, tənəffüs texnikasını mənimsəyərək, Azərbaycan və dünya vokal mədəniyyətinin müxtəlif dövr və üslublarına aid olan solo əsərlərdən ibarət repertuar (opera, konsert-kamera) toplayaraq konsert fəaliyyətinə hazır olmalıdır.
PTN 2	Opera tamaşalarının partiyalarını səs tembrlərinə uyğun bilmək, bu janrın spesifikasını nəzərə alaraq səhnə xüsusiyyətlərinə, aktyorluq bacarığına malik olmalıdır. Opera teatrın artisti kimi fəaliyyət göstərməlidir.
PTN 3	Müxtəlif xor, kapella kollektivlərində peşəkar fəaliyyət göstərməlidir.
PTN 4	Vokal sənəti üzrə tədris alanların musiqi qabiliyyətlərinin və səs xüsusiyyətlərinin aşkar etməli müəllimlik fəaliyyətində inkişaf yolları və klassik metodları əsasında istifadə etməlidir.
PTN 5	Musiqili teatr, kamera-konsert səhnəsində ixtisasın spesifikasını nəzərə alaraq, xüsusi repertuar əldə edərək, çıxış etməlidir.
PTN 6	Vokal ədəbiyyatına, geniş ifacılıq repertuarına malik olaraq, müxtəlif səhnələrdə, musiqi təhsil müəssisələrində Illüstrator kimi fəaliyyət göstərə bilməlidir.

İxtisas fənni üzrə təlim nəticələri (FTN)
Akademik vokal **Xanəndə** **Milli vokal**
FTN 1 İxtisas üzrə ədəbiyyatı bilməli və tanımalıdır, repertuar toplamalıdır İxtisas üzrə muğam dəstgahları, zərbi muğamları, kiçik həcmli muğamları, təsnif və xalq musiqi nümunələrinin ideya və məzmununu dərk edərək düzgün təfsir etmək bacarığına malik olmalıdır;
FTN 2 Opera, kamera–konsert ifaçılığının səhnə xüsusiyyətlərini, nitq mədəniyyətini, aktyorluq bacarığını mənimsəməlidir
FTN 3 Yüksək vokal, nəfəs texnikasına və ifadəliliyə malik olmalıdır
FTN 4 Fortepianoda müşayiət etmə bacarığına malik olmalıdır Qavalda müşayiət etmə bacarığına malik olmalıdır;
FTN 5 Müxtəlif janr və üslubda yazılmış vokal əsərlərini üzdən oxumağı bacarmalıdır Muğam və xalq musiqi nümunələrinin ideya və məzmununu dərk edib, düzgün təfsir etmək bacarığına malik olmalıdır;
FTN 6 Vokal əsərlərini müxtəlif dillərdə (italyan, alman, rus və s.) ifa etməyi bacarmalıdır. Muğamın poetik əsaslarını (muğamda əruz) dərindən mənimsəməlidir;
Azərbaycan musiqi tarixi fənni üzrə təlim nəticələri (FTN)
FTN 1 Azərbaycan musiqisinin təkamülü və inkişaf tarixini bilməlidir
FTN 2 Azərbaycan bəstəkarlıq məktəbinin tarixini öyrənməlidir
FTN 3 Azərbaycan bəstəkarlarının yaradıcılığını mənimsəməlidir
FTN 4 Azərbaycan bəstəkarlarının əsərlərini təhlil etməlidir
FTN 5 Azərbaycan musiqi elminin tarixinə yiyələnməli, Azərbaycan musiqi terminologiyasını anlamalıdır
FTN 6 Azərbaycan musiqi tarixinin özünəməxsus xüsusiyyətlərini seçməyi bacarmalıdır.

İxtisasın tədris metodikası üzrə təlim nəticələri (FTN)
FTN 1 Vokal /muğam ifaçılıq sənəti üzrə görkəmli müəllimlərin fəaliyyəti, əsas metodik prinsipləri, səsin təlim-tərbiyəsi haqqında olan metodik əsərləri bilməli və tanımalıdır
FTN 2 Qərbi Avropa, Rusiya və Azərbaycan vokal və Şifahi ənənəli professional ifaçılıq məktəblərinin inkişaf tarixi, onların təlim ənənələri, xüsusiyyətləri və müasir dövrdə qazanılmış nəticələrinə yiyələnməlidir
FTN 3 Şagirdlərin musiqi qabiliyyətlərinin və səs xüsusiyyətlərinin tədris prosesində inkişaf yolları və metodlarını bilməlidir
FTN 4 İxtisas repertuarlarından müxtəlif dövrlərə aid olan əsərlər üzərində iş prosesinin əsas mərhələlərini bilməlidir İxtisas üzrə müxtəlif dövrlərə aid olan muğam dəstgahları üzərində iş prosesinin əsas mərhələlərini bilməlidir;
FTN 5 Uşaq musiqi məktəbi şagirdlərinin təlim prosesinin əsas məqsəd, vəzifə və xüsusiyyətlərini öyrənməli, həmçinin, bu proseslərin əsas təlim funksiyaları, metodları və priyomlarına yiyələnməlidir
FTN 6 Vokal müəllimin peşəkar hazırlığının əsaslarını və vəzifələrini öyrənməli; təlim prosesinin planlaşdırılması və fərdi planların tərtib olunmasını bilməlidir.

İfaçılıq sənətinin tarixi fənni üzrə təlim nəticələri (FTN)
FTN 1 Vokal ifaçılıq sənətinin inkişaf tarixini bilməlidir
FTN 2 Vokal musiqi janrlarının ifaçılıq üslublarını bilməlidir
FTN 3 Vokal ifaçılıq və opera sənətinin müxtəlif dövrlərə aid görkəmli nümayəndələrini tanımalıdır
FTN 4 Azərbaycan vokal məktəbənin yaranma və təkamül yolunu bilməlidir
FTN 5 Görkəmli Azərbaycan vokal ifaçılarının yaradıcılığını bilməlidir
FTN 6 Müxtəlif dövrlərdə yaranan kamera və opera janrına aid əsərlərinin ifaçılıq üslublarını bilməlidir.

Mülki müdafiə fənni üzrə təlim nəticələri (FTN)
FTN 1 Mülki müdafiə sahəsində vətəndaşların vəzifələrini bilməlidir
FTN 2 Baş verə biləcək hadisələr zamanı fərdi və kollektiv mühafizə vasitələrində istifadə qaydalarını öyrənməlidir
FTN 3 Baş vermiş fövqəladə hadisələr zamanı zədələnmə zonalarında zədə almış insanlara özünəyardım və qarşılıqlı ilk tibbi yardım qaydalarını öyrənməli və tətbiq etməyi bacarmalıdır
FTN 4 Mülki müdafiə siqnallarını bilməli və ona uyğun hərəkət etməlidir
FTN 5 Baş verə biləcək və ya baş vermiş fövqəladə hadisələr barəsində dövlət orqanlarına və qonşulara məlumat verməlidir
FTN 6 Fövqəladə hadisələr zamanı müəyyən olunmuş davranış qaydalarına əməl etməlidir.

Multikulturalizmə giriş fənni üzrə təlim nəticələri (FTN)
FTN 1 Multikulturalizmin bir siyasət modeli kimi öyrənilməsinin vacibliyini, onun etnik-mədəni və dini müxtəlifliyin tənzimlənməsinin mövcud siyasi modelləri içərisindəki üstünlüklərini mənimsəməlidir
FTN 2 Kursun tədrisində əsas məqsədlərdən biri multikulturalizmin və onun ayrılmaz tərkib hissəsi olan tolerantlığın qloballaşan dünyamızda getdikcə daha çox aktuallıq kəsb etdiyini qavramalıdır
FTN 3 Dini müxtəliflik şəraitində dini biliyi artıraraq, dini dözümlülüyün günümüzün vacib şərti olduğunu dərk etməlidir
FTN 4 Dünyada mövcud olan əsas multikulturalizm modelləri və onların bugünkü durumu haqqında biliklərini formalaşdırmalıdır
FTN 5 Multikulturalizmin Azərbaycan modelinin mahiyyətini, xalqın ayrılmaz həyat tərzinə çevrilməsinin əsas səbəblərini bilməlidir
FTN 6 Azərbaycanda həyata keçirilən multikulturalizm siyasətinin əsas istiqamətlərini və multikulturalizmin

Azərbaycan modelinin bütün dünyada böyük nüfuz qazanmasını mənimsəməlidir

Əlavə 2

Vokal sənəti (sahələr üzrə)

Təhsil Proqramının təlim nəticələrinin matrisi

		Proqramın təlim nəticələri					
Blokun adı	**Fənlərin adı**	PTN 1	PTN 2	PTN 3	PTN 4	PTN 5	PTN 6
Humanitar fənlər	Azərbaycan tarixi	x	-	-	x	-	-
	Azərbaycan dilində işgüzar və akademik kommunikasiya	x	x	x	x	-	x
	Xarici dildə işgüzar və akademik kommunikasiya	x	x	x	-	-	x
İxtisas fənləri	İxtisas (sahələr üzrə)	x	x	x	x	x	x
	Azərbaycan musiqi tarixi	-	-	-	x	-	x
	İxtisasın tədris metodikası	-	-	-	x	-	-
	İfaçılıq sənətinin tarixi	x	x	-	-	x	-
	Mülki müdafiə	-	-	-	x	-	x
	Multikulturalizmə giriş	-	-	x	x	-	x